

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-11-07
Besvaras senast
2025-11-21

Till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:126 Stöd till Gotlandsbor efter höjda biljettpriser

Transportpolitikens funktionsmål innebär att alla ska ha grundläggande tillgänglighet av god kvalitet och användbarhet. För Gotland är färjan till och från fastlandet en nödvändig förbindelse för arbete, studier och vardagsliv. Den fungerar som gotlänningarnas landsväg. Men trots att Gotland ska ha samma förutsättningar som övriga landet blir verkligheten en annan när höga biljettpriser begränsar människors möjlighet att transportera sig.

Sedan 2017 har biljettkostnaden för passagerare ökat med 51 procent och för fordon med 75 procent. De höga priserna drabbar de gotländska hushållens plånböcker. Möjligheten att resa hem vid högtider eller att besöka närstående blir för många en fråga om ekonomi, snarare än om vilja. Föreningslivet och ungdomsidrotten riskerar att hållas tillbaka samtidigt som konkurrensförutsättningarna drabbas, vilket kan medföra företagsnedläggningar. Dessutom får totalförsvaret svårare att kompetensförsörja sin verksamhet.

Under 2024 tecknades ett nytt avtal för färjetrafiken till och från Gotland som ska gälla perioden 2027–2035. Takpriskonstruktionen av biljettpriset har gjorts om inför nästa avtal, i syfte att hålla nere kostnaderna för Gotlandsborna. Det finns osäkerhet kring hur stor den kostnadsreducerande effekten faktiskt kommer att bli, och det är framförallt tveksamt om den kommer att bli tillräcklig. Oavsett är det långt kvar till februari 2027. Under tiden är det hushållen och företagen som får bära höga kostnader som är en kännbar och mycket påtaglig realitet här och nu. Utan förändring riskerar skillnader i tillgänglighet att fördjupas, samtidigt som de sociala och ekonomiska påfrestningarna för öns invånare blir alltmer kännbara.

En av de största bidragande faktorerna till de instabila priserna är att Gotlandstrafiken i dag finansieras genom anslaget Trafikavtal. Det innebär att färjan i praktiken likställs med kollektivtrafik snarare än den landsväg på vatten som den faktiskt är. I våra grannländer ses inrikes färjeförbindelser mer eller mindre som en förlängning av landsvägsnätet. Staten subventionerar färjetrafiken för att hålla priserna jämförbara med vägtransporter, i syfte att säkerställa likvärdig tillgänglighet och regional jämlikhet. Vänsterpartiet anser därför att färjetrafiken till och från Gotland, precis som den statliga väginfrastrukturen, ska ses som en del av den statliga infrastrukturen.

Med anledning av de höga kostnaderna ställde jag en skriftlig fråga (2025/26:121) till infrastrukturminister Andreas Carlson (KD), för att klarlägga vilka åtgärder statsrådet tänker vidta för att hantera de ekonomiska konsekvenser som de höjda biljettpriserna har medfört för Gotlandsborna.

Statsrådet uppger att regeringen tillsatte 21 miljoner kronor i höständringsbudgeten 2023 för att dämpa prisökningarna för Gotlandstrafiken. Medlen räckte till en viss sänkning av priserna januari till och med maj 2024. Utöver de här medlen anser statsrådet att det inte finns behov av ytterligare åtgärder. Samtidigt framhåller Region Gotland att tillskottet är otillräckligt och har begärt ekonomisk kompensation på cirka 250 miljoner kronor per år, avtalsperioden ut. Regionen tvingas nu även att inleda en särskild insats för att få ned färjepriserna.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson:

1. Avser ministern att vidta åtgärder för att kompensera Gotlandsborna för de höjda biljettpriserna som varit sedan 2023 och som beräknas fortsätta under 2026?
2. Hur förhåller sig ministern till Region Gotlands rapport, som visar att färjekostnaderna påverkar Gotlandsbornas ekonomi samt öns konkurrenskraft och tillgänglighet?
3. Vilka dialoger förs mellan regeringen, Region Gotland och Trafikverket för att säkerställa att färjetrafiken blir ekonomiskt och socialt hållbar för Gotlandsborna fram till det att det nya färjeavtalet träder i kraft i februari 2027?
4. Hur tänker ministern säkerställa att biljettpriserna för Gotlandsfärjan hålls rimliga och stabila under både kommande avtalsperiod och framtida upphandlade avtalsperioder?
5. Med anledning av det som har framförts, anser ministern att pristakskonstruktionen av biljettpriset fungerar som avsett?

.....

Malin Östh (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch